

V L A A M S P A R L E M E N T

Zitting 1998-1999

28 april 1999

ONTWERP VAN DECREET

**houdende een meer evenwichtige vertegenwoordiging van mannen en vrouwen
in de beheers- en bestuursorganen van de instellingen, ondernemingen,
vennootschappen of verenigingen van de Vlaamse overheid**

VERSLAG

**namens de Commissie voor Staatshervorming, Algemene Zaken en Verzoekschriften
uitgebracht door mevrouw Anne Van Asbroeck**

Samenstelling van de commissie :

Voorzitter : de heer Johan Sauwens.

Vaste leden :

de heren Marc Olivier, Herman Suykerbuyk, John Taylor,
Walter Vandenbossche, mevrouw Mieke Van Hecke ;

de heren André Denys, Jaak Gabriels, Francis Vermeiren ;

de heren Gilbert Bossuyt, Freddy De Vilder, Robert
Voorhamme ;

de heren Filip Dewinter, Joris Van Hauthem ;

de heer Johan Sauwens ;

de heer Jos Geysels.

Plaatsvervangers :

de heren Leo Delcroix, Johan De Roo, mevrouw Mia De
Schamphelaere, de heren Bart Vandendriessche, Johan
Weyts ;

de heren Ward Beysen, Karel De Gucht, Dirk Van Mechelen ;

de heren Peter Dufaux, mevrouw Anne Van Asbroeck, de
heer Peter Vanvelthoven ;

de heren Luk Van Nieuwenhuysen, Karim Van Overmeire ;

de heer Etienne Van Vaerenbergh ;

mevrouw Vera Dua.

Zie :

1376 (1998-1999)

– Nr. 1 : Ontwerp van decreet

INHOUD

	Blz.
I. Inleidende uiteenzetting door mevrouw Brigitte Grouwels, Vlaams minister van Brusselse Aangelegenheden en Gelijkekansenbeleid	4
II. Algemene bespreking	4
III. Artikelsgewijze stemming en stemming over het geheel	6

DAMES EN HEREN,

De Commissie voor Staatshervorming, Algemene Zaken en Verzoekschriften heeft het ontwerp van decreet houdende een meer evenwichtige vertegenwoordiging van mannen en vrouwen in de beheers- en bestuursorganen van de instellingen, ondernemingen, vennootschappen of verenigingen van de Vlaamse overheid behandeld op 26 april 1999.

I. Inleidende uiteenzetting door mevrouw Brigitte Grouwels, Vlaams minister van Brusselse Aangelegenheden en Gelijkekansenbeleid

De minister wijst er om te beginnen op dat Vlaanderen 5,2 miljoen inwoners telt, waarvan 2,9 miljoen vrouwen. In een democratische staat is het niet meer dan normaal dat de vrouwen in gelijke mate aan bod komen in de besluitvorming. In feite zijn zij evenwel ondervertegenwoordigd, waardoor hun kijk op de maatschappelijke werkelijkheid onvoldoende aan bod komt in het beleid. De minister stelt echter vast dat er zich momenteel een kentering ten goede aftekent in Vlaanderen. Ze vindt dit om tal van redenen positief. Vooreerst omwille van het gelijkheidsbeginsel, maar ook omdat verscheidenheid goed is voor de kwaliteit van de besluitvorming en het democratische gehalte van de besluitvorming op die manier wordt versterkt.

De minister herinnert er verder aan dat de Vlaamse regering er al geruime tijd naar streeft om de bestaande ondervertegenwoordiging van vrouwen weg te werken. Reeds in de septemberverklaring van 1997 werden nieuwe initiatieven terzake aangekondigd. Deze krijgen nu een concrete vorm in het voorliggende ontwerp, met betrekking tot alle benoemingen in de beheers- en bestuursorganen van Vlaamse VOI's, evenals de bekrachtiging en de goedkeuring van deze benoemingen. Het ontwerp strekt ertoe dat voortaan maximum twee derde van de stemgerechtigde leden van de bedoelde bestuursorganen van hetzelfde geslacht mogen zijn. Het decreet van 15 juli 1997 houdende de invoering van een meer evenwichtige vertegenwoordiging van mannen en vrouwen in adviesorganen voerde een soortgelijke regeling in voor adviesorganen.

Het vooropgestelde quotum moet bereikt worden bij elke eerstvolgende gehele of gedeeltelijke vernieuwing van de samenstelling van de bestuurs- en beheersorganen. Er wordt enkel een uitzondering toegestaan wanneer minder dan één derde van de

mandaten vernieuwd wordt omdat het in dat geval mathematisch niet mogelijk is om het vooropgestelde quotum te halen. Vanaf 1 januari 2002 moet bij elke vernieuwing of vervanging van de mandaten wel voldaan worden aan het vooropgestelde quotum voor het geheel van het bestuurs- of beheersorgaan.

De minister legt verder uit dat er van de 28 bestaande VOI's in maart 1998 slechts 8 aan de nieuwe voorwaarden voldeden : 6 hebben geen enkele vrouw en 14 zitten onder de eenderdenorm. In totaal worden slechts 19 percent van de mandaten door vrouwen opgenomen. Er zijn met andere woorden 58 vrouwen te weinig. In bepaalde gevallen zal de nieuwe regeling ook in het voordeel spelen van de mannen. Zo heeft de raad van beheer van Kind en Gezin momenteel maar net genoeg mannen om aan het decreet te voldoen.

Tenslotte vat de minister nog eens de krachtlijnen van het ontwerp samen. De nieuwe regeling is van toepassing op alle beheers- en bestuursorganen. Voor ieder vrijkomend mandaat moeten de voordragende instanties zowel een man als een vrouw voorstellen. Bij ontstentenis van deze dubbele voordracht blijft het mandaat vacant, maar na zes maanden kan de Vlaamse regering het vacante mandaat invullen zonder de voordrachtprocedure te volgen. Ten hoogste twee derden van de leden van de bestuursorganen mogen van hetzelfde geslacht zijn. De regeling gaat in vanaf de eerstvolgende gehele of gedeeltelijke vernieuwing van de betrokken organen. Op 1 januari 2002 moeten alle bestuursorganen in overeenstemming zijn met de bepalingen van het ontwerp.

II. Algemene bespreking

Mevrouw Riet Van Cleuvenbergen deelt mee dat de CVP-fractie het ontwerp, dat reeds geruime tijd werd voorbereid, ten volle steunt. Het ontwerp moet ertoe leiden dat bij het tot stand komen van het beleid meer rekening wordt gehouden met de weerslag van het beleid op de vrouw en het gezin. De spreker verwijst daarbij naar het beleid inzake ruimtelijke ordening en mobiliteit. Een ander voorbeeld is het tewerkstellingsbeleid, waarbij bijvoorbeeld meer rekening kan worden gehouden met het feit dat er in alle regio's dubbel zoveel vrouwelijke als mannelijke werkzoekenden zijn.

Mevrouw Van Cleuvenbergen maakt wel de bedenking dat bij de uitvoering van het eerdergenoemde decreet van 15 juli 1997 betreffende de adviesraden

is gebleken dat de informatie over de stand van de zaken moeilijk verkrijgbaar is. Blijkbaar wordt die niet spontaan bijgehouden. Dit zou kunnen worden opgelost door een databank aan te leggen. Om de kritiek te ondervangen dat men geen geschikte vrouwen kent of vindt zou men ook voor de toepassing van het voorliggende ontwerp een talentenbank kunnen oprichten.

Volgens mevrouw Van Cleuvenbergen zou de geplogenheid dat bij een dubbele voordracht de eerstgeplaatste kandidaat wordt benoemd door de verantwoordelijke minister problemen kunnen stellen bij de toepassing van het decreet. Hoe denkt de minister dit probleem te kunnen oplossen?

Tenslotte pleit mevrouw Van Cleuvenbergen voor een sensibiliseringscampagne bij zowel de organen die kandidaten moeten voordragen voor de in het ontwerp bedoelde bestuursorganen, als bij de vrouwen zelf. Zij weten immers dikwijls niet dat er plaatsen vacant zijn en aan welke voorwaarden zij moeten voldoen. Ook zou de vrouwenbeweging ertoe kunnen worden gestimuleerd om terzake vorming te organiseren.

De heer Luk Van Nieuwenhuysen drukt zijn steun uit voor de doelstelling van het ontwerp, maar niet voor het middel waarmee men die doelstelling probeert te bereiken. Dat middel lijkt de spreker vernederend voor de vrouwen zelf. Het ontwerp wekt immers de indruk dat de vrouwen niet bekwaam of niet sterk genoeg zijn om op eigen kracht mandaten in beheersorganen te bekomen. De vrouwen die op basis van het voorliggende ontwerp worden benoemd zullen hoe dan ook gestigmatiseerd zijn, zeker als zij in de plaats komen van iemand die bekwaam is. De spreker vreest bovendien dat het ontwerp de hokjesmentaliteit in de hand zal werken en de samenwerking tussen mannen en vrouwen zal bemoeilijken. De spreker deelt ook de kritiek van de SERV dat dit ontwerp eerder past in een beleid van positieve discriminatie dan van gelijke kansen. De spreker is het ook met de SERV eens dat het ontwerp een betutteling inhoudt van de voordragende instantie door de overheid. Volgens de SERV komt de autonomie van deze organen in het gedrang. Het is volgens de spreker ook geen goede zaak dat de werking van het beheersorgaan zes maanden wordt geblokkeerd als de voordracht niet conform het ontwerp gebeurt. Na deze zes maanden kan de regering iemand benoemen zonder de voordrachtprocedure te volgen. Met de SERV vraagt de spreker zich af hoe dit concreet georganiseerd zal worden.

Meer in het algemeen pleit de heer Van Nieuwenhuysen voor een alternatieve benadering, waarbij de vrouwen er actief toe worden aangezet om zich kandidaat te stellen voor de bedoelde beheersmandaten. Het verheugt de spreker trouwens dat er zich op dat vlak reeds een positieve evolutie aftekent. De spreker is ervan overtuigd dat men automatisch zal evolueren naar een meer gelijke vertegenwoordiging van mannen en vrouwen als de voordrachten gebeuren op basis van kennis, bekwaamheid, ervaring en deskundigheid. Om al deze redenen zal de fractie van de spreker zich bij de stemming onthouden.

Mevrouw Anne Van Asbroeck steunt namens haar fractie het voorliggende ontwerp. De spreker herinnert eraan dat bij de bespreking van het eerdergenoemde decreet van 15 juli 1997 betreffende de adviesraden reeds is gebleken hoe belangrijk het is dat de decreetsbepalingen daadwerkelijk worden gesanctioneerd. Decreten waar geen sanctie aan verbonden is kan men gemakkelijk naast zich neerleggen. In het voorliggende ontwerp is de sanctie dat het mandaat gedurende zes maanden open blijft zolang de voordragende instantie niet voldoet aan de voorwaarden. Nadien kan de Vlaamse regering het mandaat invullen. De spreker vindt deze periode van zes maanden wel wat lang. Ze vraagt concreet in hoeverre dit vacant blijven van het mandaat de rechtsgeldigheid van de beslissingen van de bedoelde bestuursorganen aantast. Ook mevrouw Van Asbroeck vindt dat de vrouwen maximaal geïnformeerd moeten worden over dit ontwerp en de toepassing ervan. Tenslotte pleit de spreker ervoor om ook de voordragende instanties waarop dit decreet niet van toepassing is en waarop de Vlaamse overheid geen vat heeft, te sensibiliseren voor deze problematiek.

Ter attentie van mevrouw Riet Van Cleuvenbergen wijst de minister erop dat de Vlaamse Gemeenschap al ver gevorderd is met het aanmaken van een databank. Momenteel is men alle gegevens aan het invoeren. Het is de bedoeling dat er zoekopdrachten kunnen worden gegeven en dat men kan nagaan wat de verhouding is tussen mannen en vrouwen in de beheers- en bestuursorganen en de adviesraden. Ook kan er ingebracht worden op welke datum de raden van bestuur veranderd moeten worden. Tegen het najaar zal dit systeem operationeel zijn.

Daarnaast werd er een vrouwentalentenbank opgericht die de naam "Pluspunt" heeft gekregen. Daartoe werden ongeveer duizend vrouwen en organisaties aangeschreven. Bovendien zal een informatiebrochure worden verspreid met een invulfor-

mulier. De opdracht van Pluspunt is erg ruim en houdt ook het organiseren van vormingsactiviteiten in en het uitwisselen van informatie. In die zin is Pluspunt vooral een bemiddelingsinstrument. Pas als er een geschikt profiel gevonden wordt, wordt de betrokkene gecontacteerd. Het is dus niet de bedoeling om vrije sollicitaties mogelijk te maken. Het is in dit verband natuurlijk essentieel dat er een duidelijke functiebeschrijving komt voor de vacante mandaten. Er wordt dan ook aan de advies- en beheersraden gevraagd om dergelijke profielomschrijvingen op te stellen.

Wat betreft het door mevrouw Van Cleuvenbergen aangekaarte probleem in verband met de dubbele voordracht wijst de minister erop dat de dubbele voordracht in de zin van artikel 2 van het voorliggende ontwerp gezien moet worden als een gelijkwaardige voordracht. Uiteraard moet dit samengelezen worden met de bepaling dat ten hoogste twee derden van de leden van de beheersorganen van hetzelfde geslacht mogen zijn.

De minister is het niet eens met de heer Luk Van Nieuwenhuysen dat het ontwerp van decreet een vorm van positieve discriminatie inhoudt. Het gaat wel om positieve actie, met het oog op het tot stand brengen van een meer gelijke vertegenwoordiging van mannen en vrouwen. Om de stelling dat vrouwen in instellingen gestigmatiseerd worden te ontkrachten, geeft ze het voorbeeld van de hersamenstelling van de raad van bestuur van De Lijn. Men heeft de samenstelling uitgesteld tot men een voldoende aantal vrouwen had gevonden. Momenteel is men zeer opgetogen over de inbreng van deze vrouwelijke leden. Een ander voorbeeld is de SERV, die aanvankelijk reserves had met betrekking tot de toepassing van het decreet van 15 juli 1997, maar uiteindelijk zeer tevreden is over de resultaten.

De minister gaat evenmin akkoord met de stelling van de heer Luk Van Nieuwenhuysen dat het openlaten van bepaalde mandaten gedurende zes maanden tot onzekerheid leidt voor de betrokken instanties. Volgens de minister is deze bepaling juist een factor van zekerheid, aangezien er zekerheid is dat de Vlaamse regering na zes maanden het vacante mandaat kan invullen zonder de normale voordrachtprocedure te volgen. De voordragende instanties hebben er alle belang bij om eigen kandidaten voor te dragen. De minister beaamt in dit verband de stelling van mevrouw Anne Van Asbroeck dat de sanctie cruciaal is voor de toepassing van het decreet in de praktijk. Zij verduidelijkt dat de rechtsgeldigheid van de beslissingen van de betrokken bestuursorganen niet aangetast wordt als

een mandaat vacant blijft ingevolge de toepassing van het decreet. Want dit betekent niet dat de werkzaamheden van het bestuurs- of beheersorgaan ondertussen worden opgeschort. Na zes maanden dient de regering haar verantwoordelijkheid te nemen. Tenslotte onderstreept de minister het belang van de sensibilisering van de VOI's, de adviesorganen en de vrouwenorganisaties.

III. Artikelsgewijze stemming en stemming over het geheel

Artikel 1 wordt met 10 stemmen eenparig aangenomen. De artikelen 2 tot 4 worden elk aangenomen met 8 stemmen, bij 2 onthoudingen.

Met toepassing van artikel 56, 3°, van het Reglement beslist de commissie, met 9 stemmen tegen 2, dat er, gelet op het feit dat er geen reflectienota's schriftelijk werden aangekondigd, geen reflectietijd en geen reflectienota's zullen zijn.

Het geheel van het ontwerp wordt aangenomen met 9 stemmen, bij 2 onthoudingen.

De verslaggever,

Anne VAN ASBROECK

De voorzitter,

Johan SAUWENS
